

Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması

A Study of the Validity and Reliability of the Recreation Barriers Inventory in the Village

Nazlı Deniz ÖZ *
Faik ARDAHAN **

Öz: Bu çalışmanın amacı; köyde yaşayan bireylerin serbest zaman engelleyicilerini belirlemek için, “Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğinin- KREÖ” geçerlilik ve güvenirlilik çalışmasını yapmaktır. Örneklem Antalya kent merkezine 12 km uzaktaki Karatepe ve Gökçam Köyünden toplam 231 kişiden oluşmaktadır. Veriler bu çalışmanın amacına uygun geliştirilen ve iki bölümden oluşan anket formu kullanılarak “yüz yüze anket” metoduyla toplanmıştır. Çalışmada KREÖ için beşli Likert ölçeği (1- Kesinlikle Beni İfade Etmiyor, ..., 5- Kesinlikle Beni İfade Ediyor) kullanılmıştır. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köyde Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol’ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz’ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Öcal’ın (2012) geliştirdiği “Serbest Zaman fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği” maddelerinden faydalanılmıştır. Çalışmada KMO (0.798) ve Bartlett küresellik testlerinin ($X^2=9503.612$, $SD=990$, $p=0.000$) sonuçlarına göre ölçeğe açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanabilir olduğu için AFA uygulanmış, modelin geçerlilik ve güvenirliliği yapılmış ve KREÖ’nin alt boyutları ortaya konulmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığı (0.847) ve açıklanan varyans oranı %78.56 olarak bulunmuş ve sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır. Sonuç olarak ölçek toplam 11 faktörden oluşmaktadır ve sonuçlar KREÖ’nün Türk popülasyonu için geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Köy, Köy ve Rekreasyon, Rekreasyon, Köyde Rekreasyon Engelleri

Abstract: The aim of this study is to developed and define the validity and reliability of “Recreation Constraints Inventory in the Village (RCIV)”. The sample group consists total 231 people (72 females and 58 males from the Karatepe village and 48 females and 53 males from the Gökçam village) subjecting to the district 12 km away from Antalya. In this study, for data collection, the designed two sectioned questionnaire form derived from Leisure Time Consists Inventory, developed by Alexandris and Carrol (1997) and adapted in to Turkish by Karaküçük and Gürbüz (2006) and Leisure Time Physical Activity Restrictors Inventory developed by Öcal (2012) used. Face to face method performed for data collection. The RCIV were 5-point Likert scale (1- It does not definitely refer to me, ..., 5- It definitely refers to me).According to the results of KMO (0.798) and Bartlett’s Test of Sphericity ($X^2=9503.612$, $SD=990$, $p=0.000$), Explanatory Factor Analysis (EFA) was applicable to the inventory. For validity and reliability, AFA was run and sub dimension of RCIV obtained. The internal consistency as 0.847 and cumulative variance as 78.567% were found. The results have been assessed in 0.01 and 0.05 significant level. As a result, the constraints participating recreational activities grouped in to 11 factors These findings show that RCIV has validity and reliability for the Turkish population

Keywords: Village, Village and Recreation, Recreation, Recreation Barriers in Village

* Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Konya. denizyilmaz@selcuk.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-9187-8596>

** Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Antalya. ardahan@akdeniz.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-5319-2734>

Giriş

Köy; “Genelde tarımla uğraşan, içinde buldukları toplumun bütünüyle ortak çıkarları az olan, sınırlı ölçüde örgütlenmiş bulunan, birbirleri karşısında da güçlü özerklik eğilimleri gösteren; toplumsal çevreden çok doğal çevreyle yoğun ilişkilerde bulunan, birkaç düzine ile birkaç yüz arasında hanelerden kurulu, belli ve özenle korunan sınırları bulunan topluluklardır” (Ozankaya 1987, 32-40). Toplumsal hayatta birçok neden ve kaynağa bağlı sorunlarla karşılaşırız, sorunlar çözülmeden bir yenisi karşımıza çıkabilir. Köyden kente göç, gecekondulaşmanın artışı, kentlileşememe, kentteki işsizlik düzeyinin artışı, muhtemel radikalleşme riski, suç düzeyindeki artış, sosyal ve psikolojik sorunlar ve vakalarda gözlemlenen artış gibi birçok toplumsal problemin temelinde, “insanları doğduğu yerde doyuramama ve insanca yaşatamama” gerçeği saklıdır. 1993 yılı itibariyle ilçe merkezi sayısı 836 iken 2017’de 919’dur. Yine 1993 yılı değerlerine göre Türkiye’de 35.544 köy mevcutken 2017’de bu sayı 18.329’dur. Bu azalmanın nedeni köyden kente göçtür. Öte yandan ülkemizde bu idari sistem dışında kalan bir takım köyden küçük yerleşmeler ise mezra, kom, yayla, bağ evidir, bir başka ifadeyle köy-altı yerleşmeleri de vardır ki bunların sayısı tahminen 50.000’den fazladır. Köy-altı yerleşme birimleri içinde sayı itibariyle yaylalar (26.000 civarında) ve komlar (9800 civarında) başta gelir (Gümüş 2016, 90-92). Gelişmiş toplumların rekreasyon aktivitelerine ihtiyaç duymasındaki temel sebepler bireysel özgüveni ve toplumsal beraberliği sağlamadaki etkileridir.

İnsanoğlu varoluşunun her döneminde zaman ile yarış halindedir. Kendisini idame için yapacak işleri ve kendilerine ayırmaları gereken vakitlerin farkındalığında zaman yönetimini öğrenmişlerdir. Zamanı iyi kullanmak beraberinde kaliteli bir yaşam için gerekli olan disiplini getirir. Bu disiplin ile beraber bireylerin ihtiyaç duyduğu, planlı veya plansız uygulayabilecekleri etkinlik ve gerekliliklere verimli bir şekilde vakit ayırabilme ve hobi edinebilme imkânları tanır. Böylece kişi zorunlulukları ve kişisel yaşamı arasında denge kurabilme yetisi kazanabilir.

Ardahan ve arkadaşları (2016) rekreasyonu izleyen şekilde tanımlamıştır: “İnsanların serbest zamanlarında özgür iradeleri ile yalnız veya grupta zevk alarak yapabildikleri ve bunun sonucunda eğlendikleri, dinlendikleri, bedenlen ve ruhen bir tazelenme, yenilenme hissettikleri ve haz elde ettikleri etkinlikler toplamı olarak tanımlanabilir”.

Rekreasyon felsefi açıdan, her yaş grubundan bireyin yaşam kalitesini arttırmak, çocukluk çağından itibaren; sağlık ve sosyal olarak serbest zamanını doğru değerlendirmek ve doğru değerleri benimsemek ve geliştirmeyi hedefler. Ayrıca, sigara, alkol ve zararlı olduğu bilinen her türlü kötü alışkanlıktan korunma veya arınma, daima aktif ve efektif yaşam tarzını hedef alan, aile ve toplum ile sosyal bakımdan uyum içinde olma gibi olgular da kazandırılması amaçlanır. Aile sorumluluğunda iken bu alışkanlıklar, okul çağında pekişir. Bu nedenle sağlıklı yaşam ve egzersiz konusunda, bireylerin, ailelerin, eğitimcilerin, toplum liderlerinin ve yöneticilerin bilinçli olması önem arz etmektedir (Zorba et al. 2013).

Geçmişten günümüze, evrensel bir ihtiyaç olarak görülen ve kabul edilen serbest zaman aktivitelerinin birey, toplum ve demografik özelliklere göre değişiklik göstermesi muhtemeldir. Rekreasyon aktivitelerinin birleştirici ve bütünleştirici etkisi göz önüne alındığında özellikle çağımızda büyüyen din, dil, ırk, cinsiyet, kültür vb. gibi farklılıkların bireyler arası veya toplumlararası “ötek” algısını yıkmakta ve “farklılığa hoşgörü” faydasını sağlamaktadır (Ardahan 2013).

Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller

Rekreasyon bilimi günümüzün stres altındaki bireyleri için bir güdüleme faktörü olma özelliği ile gittikçe önem kazanmaktadır (Özışık 1988). Yapılan birçok araştırmaya istinaden söyleyebiliriz ki, rekreatif faaliyetler hem toplumsal hem de bireysel sağlığı olumlu etkiler. Rekreatif faaliyetlerin pozitif yönlü etkilerine rağmen kişilerin çeşitli sebepler ile kendileri için oldukça yararlı olan bu tür faaliyetlere katılmamayı tercih ettikleri ya da çeşitli engellerin katılımlarını

engellediğini söyleyebiliriz (Karaküçük & Gürbüz 2006). Yapılan ampirik çalışmaların sonuçlarına göre ise, bireyin rekreasyonel aktivitelere katılımını etkileyen temel faktörler önem sırasına göre; “para”, “zaman”, “arkadaş eksikliği”, “ulaşım” ve “tesis” olarak belirlenmiştir (Shinew *et al.* 2004; Koçak 2005). Alexandris ve Carroll’un (1997) bilimsel çalışmasında cinsiyetin rekreasyonel etkinlikte bulunmada olumlu bir etkisi olduğunu belirtilmiştir. Balcı’da (2003) yapmış olduğu araştırmada, gelişmiş ülkelerde serbest zamanların değerlendirilmesinde çeşitli kültürel ve mesleki faaliyetlerin ön planda olduğu, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ise serbest zaman değerlendirilmesinde spor faaliyetlerinin ilk sırada yer aldığını belirtmiştir.

Köydeki rekreasyonel hayat yukarıda sıralanan engellerin yanında sadece köye ve hatta şehir hayatına tam entegre olamamış yaşamların içinde olan diğer bireyleri de etkileyecek başka engellerden de söz edilebilir. Bunlar aynı zamanda köy yaşamındaki sosyal ve rekreasyonel hayatı da düzenleyen, etkileyen unsurlardır. Bunların başında örf, adet, gelenek, dini inanç, toplumsal yapı, töre gibi unsurların oluşturduğu başkalarının ve ailenin baskısı gelmektedir. Bunun yanında bireylerin rekreasyonel konularda bilgi ve bilinç eksikliğine sahip olması, köyde bireylerin rekreasyonel taleplerine uygun tesislerin ve hizmetlerin olmaması, olan hizmet ve tesislere de ulaşım sorununun olması eklenebilir. Bunların dışında, köyde hayat çok farklı unsurların bileşkesi olarak sürdürülür. Bağ, bahçe ve tarla işleri, var ise büyük ve küçükbaş hayvancılık işleri, aile bireylerinin ve evin yemek, bulaşık, temizlik, okul, ödevler, büyük ebeveynlerin bakımı gibi gündelik işler bireylerin çok fazla zamanlarını almaktadır. Bireyler bu yoğun tempoda rekreasyon bilinçleri, hatta rekreasyonel istekleri belirgin olsa bile yeteri kadar zaman yaratamayabilirler. Şehirde bireyleri rekreasyonel aktivitelere yönelten motive edici unsurların başında arkadaş etkileşimi, medyanın etkisi gibi unsurlar olsa da bunların köy yaşamında eksikliği de vardır. Köy yaşamında bireyler bu bağlamda rekreasyonel etkinliklere ilgisiz kalabilirler.

Bu öngörüler üzerinden değerlendirildiğinde köyde yaşayan bireylerin rekreatif etkinliğe katılımının önündeki engelleri sorgulamak için bir çalışma yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ancak alan yazın incelendiğinde, Tablo-1’de de görülebileceği gibi, engel ölçeklerinin genellikle fiziki ve sosyal açıdan rekreatif etkinliğe ulaşma imkânı olan örneklem grupları ile geliştirildiği veya uyarlandığı görülmüştür. Dolayısı ile köyde yaşayan bireylerin sosyal, fiziki, maddi vb. birçok farklılık gösterecek engel temalarına uygun ölçek geliştirme ihtiyacı doğmuştur.

Tablo 1. Ülkemizde Kullanılan Rekreasyon Engelleri Ölçekleri

Ölçek adı	Yazarlar	Yılı	Alt boyut ve madde sayısı	Örneklem	Alt Boyutlar
Boş Zaman Engelleri Ölçeği	Suat Karaküçük Bülent Gürbüz	2006	6 Alt boyut 27 Madde	Üniversite Öğrencisi	• Birey Psikolojisi • Zaman • İlgi Eksikliği • Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği • Tesis, hizmet ve ulaşım • Arkadaş Eksikliği
Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28	Suat Karaküçük Bülent Gürbüz	2006	8 alt boyut 28 Madde	Öğretim Elemanları	• Zaman • Sosyal çevre • Para • Bilgi eksikliği • Arkadaş eksikliği • Kentsel koşullar • Ulaşım • Tesis

Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları (SZFA-K)	Kubilay ÖCAL	2012	8 Alt boyut 38 Madde	Üniversite çalışanı akademik ve idari personel	• Fiziksel Algı • Tesis • Gelir • Aile • Yetenek Algısı • Zaman • İrade • Sosyal Çevre

Yöntem

Araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır ve bu çalışmaya Antalya şehir merkezine 12 km mesafedeki Karatepe ve Gökçam Köyleriyle sınırlıdır. Ana kütle Gökçam ve Karatepe köylerindeki tüm bireylerden oluşmaktadır. Gökçam ve Karatepe köyleri tesadüfen seçilmemiştir. İki köy birbirine sınırdır ve her ikisi de Antalya'ya eşit mesafededir. Coğrafik özellikleri itibarıyla ayrıdır. Her iki köye de aynı toplu taşıma aracı ile gidilmektedir. Her iki köyden araştırmaya dahil olmak istemiş 18 yaşın üstündeki kadın ve erkekler örnekleme dahil edilmiştir. Karatepe köyünden 130 kişi (72 kadın 58 erkek), Gökçam'dan 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) toplam 231 kişi anket çalışmasına dâhil olmuştur.

Veri toplama aracı olarak bu çalışmanın amacına uygun olarak geliştirilen ve iki bölümden oluşan anket formu yüz yüze anket metoduyla katılımcılara verilmiş ve gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra geri toplanmıştır. Anketler toplandığında doldurma hataları uygulama esnasında düzeltilmiş için toplanan tüm anketler değerlendirmeye alınmıştır. Anket formunun birinci bölümünde bireylere ait demografik bilgiler, ikinci bölümde köydeki rekreasyon engellerini sorgulamak için geliştirilen maddeler yer almıştır. Çalışmada KREÖ için beşli Likert ölçeği (1- Kesinlikle Beni İfade Etmiyor, 2- Beni İfade Etmiyor, 3- Kısmen Beni İfade Ediyor, 4- Beni İfade Ediyor, 5- Kesinlikle Beni İfade Ediyor) kullanılmıştır. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köydeki Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol'ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz'ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği, Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından geliştirilen Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28 ve Öcal'ın (2012) geliştirdiği Serbest Zaman fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği maddelerinden faydalanılmıştır. Üç çalışma da çalışmanın amacına ve örneklem grubuna uygun olmadığı için üç çalışmada yer alan maddelere ilave olarak başka maddeler de eklenerek 47 maddeden oluşan yeni bir madde havuzu oluşturulmuştur. İki madde Faktör Analizi yapıldığında düşük varyans değerleri verdiği için analizden çıkarılmış ve faktör analizi toplam 45 madde üzerinden yapılmıştır.

Bulgular

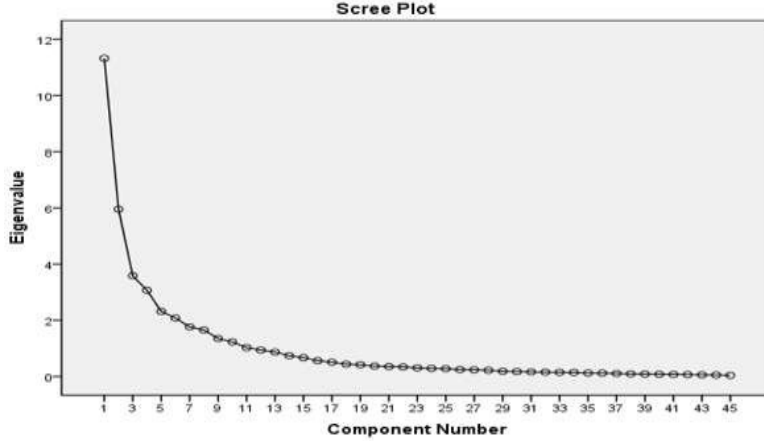
Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğini-KREÖ geliştirilmek, Karatepe ve Gökçam köyleri örnekleminde Türk popülasyonu için geçerlilik ve güvenilirliğini yapmaktır.

KREÖ geliştirmek için 47 madde ile AFA uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo-2'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği KREÖ ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin değeri Kaiser'in (1974) öngördüğü biçimde (0.60) değerinin üstünde ve Bartlett küresellik testi sonucu $P < 0.05$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre iki madde 0.50'nin altında varyansa sahip olduğu için faktör analizinden çıkarılıp geri kalan 45 madde ile AFA yeniden yapılmış ve Bartlett küresellik testi sonucunda $Ki-kare=9503.612$, $P=0.000$ bulunmuş ve Keiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçümü 0.798 olarak hesaplanmıştır.

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem Yeterlilik Ölçümü	0.798
Yaklaşık Ki-kare	9503.612
Bartlett Küresellik Testi Serbestlik derecesi	990
Anlamlılık	0.000

Modelde Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Çizim 1’de de görülebileceği gibi, tüm maddeler öz değerleri 1’den büyük olan 11 faktörde toplanmış ve toplam varyansın %78.57’sini açıklamıştır. Ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri ise 0.847 olarak bulunmuştur.

Çizim-1 Faktör Analizi Scree Plot Sonucu

Tablo 2. Faktör Yükleri, Ortak Varyans Değerleri

Madde Numaraları	Faktör Yükleri											Varyans	X±SS	
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11			
Fizik1	0.651												0.682	1.88±1.139
Fizik2	0.815												0.837	1.97±1.145
Fizik3	0.857												0.860	1.86±1.116
Fizik4	0.798												0.774	1.90±1.171
Fizik5	0.852												0.865	1.88±1.107
Fizik6	0.796												0.778	2.11±1.286
Fizik7	0.845												0.791	2.13±1.308
Tesis1		0.769											0.696	3.64±1.385
Tesis2		0.805											0.730	3.56±1.384
Tesis3		0.900											0.859	3.29±1.468
Tesis4		0.752											0.788	2.86±1.472
Tesis5		0.760											0.778	3.18±1.503
Tesis6		0.770											0.762	3.72±1.387
Tesis7		0.839											0.796	3.51±1.509
Baş/aile1			0.720										0.704	3.90±1.192
Baş/aile2			0.831										0.781	4.10±1.081
Baş/aile3			0.754										0.754	3.90±1.198
Baş/aile4			0.729										0.783	4.05±1.082
Baş/aile5			0.757										0.757	4.00±1.053
Yetenek1				0.820									0.785	2.23±1.316
Yetenek2				0.786									0.819	2.33±1.200
Yetenek3				0.442									0.735	2.31±1.254
Yetenek4				0.767									0.816	2.26±1.214
Yetenek5				0.719									0.791	2.18±1.215
Pahalı1					0.891								0.911	2.52±1.308
Pahalı2					0.819								0.856	2.56±1.249
Pahalı3					0.869								0.880	2.57±1.259
Psiko1						0.836							0.851	2.32±1.336
Psiko2						0.825							0.867	2.39±1.330
Psiko3						0.713							0.677	2.35±1.307
Psiko4						0.485							0.766	3.44±1.365
İlgi1							0.846						0.817	2.45±1.373

İlgi2		0.720		0.736	2.67±1.232						
İlgi3		0.745		0.751	2.79±1.293						
İlgi4		0.754		0.691	2.97±1.351						
Ark1		0.688		0.793	2.82±1.412						
Ark2		0.786		0.838	2.74±1.355						
Ark3		0.696		0.764	2.45±1.274						
Zaman1		0.901		0.892	2.87±1.454						
Zaman2		0.764		0.817	3.01±1.312						
Aile1		0.753		0.780	1.97±1.233						
Aile2		0.582		0.746	2.02±1.356						
Aile3		0.742		0.798	2.24±1.465						
Bilgi1			0.654	0.617	3.82±1.389						
Bilgi2			0.806	0.785	3.35±1.433						
Cronbach's Alpha değerleri	0.939	0.918	0.909	0.894	0.826	0.813	0.813	0.802	0.719	0.627	Tüm Ölçeğin Cronbach's Alpha Değeri 0,847
Döndürülmüş ÖzDeğerler	5.785	5.049	4.142	3.538	3.183	3.167	2.685	2.152	1.936	1.929	1.789
Döndürülmüş Varyans %'si	12.857	11.220	9.204	7.863	7.072	7.038	5.967	4.781	4.302	4.287	3.976
Döndürülmüş Birikimli %	12.857	24.077	33.281	41.143	48.216	55.253	61.221	66.002	70.304	74.591	78.567

Tablo-3 'de faktörler ve maddeler arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir. Buna göre faktörleşme ilişkileri doğru gerçekleşmiştir. Her grupta o maddenin korelasyon değerleri faktörleştiği grupta en yüksektir. KREÖ'nin toplam Cronbach's alpha değeri 0.847'dir. KREÖ'de bulunan maddeler Tablo-4'te verilmiştir. Elde edilen faktörler, faktörlerde yer alan maddeler, Cronbach's alpha değeri ve döndürülmüş öz değerler (DD); ve Faktör-1 (F1) için DD=5.785 ve Cronbach's alpha değeri=0.939, Faktör-2 (F2) için DD=5.049 ve Cronbach's alpha değeri=0.918, Faktör-3 (F3) için DD=4.142 ve Cronbach's alpha değeri=0.909, Faktör-4 (F4) için DD=3.538 ve Cronbach's alpha değeri=0.894, Faktör-5 (F5) için DD=3.183 ve Cronbach's alpha değeri=0.946, Faktör-6 (F6) için DD=3.167 ve Cronbach's alpha değeri=0.826, Faktör-7 (F7) için DD=2.685 ve Cronbach's alpha değeri=0.813, Faktör-8 (F8) için DD=2.152 ve Cronbach's alpha değeri=0.813, Faktör-9 (F9) için DD=1.936 ve Cronbach's alpha değeri=0.802, Faktör-10 (F10) için DD=1.929 ve Cronbach's alpha değeri=0.719 ve Faktör-11 (F11) için DD=1.789 ve Cronbach's alpha değeri=0.627 olarak bulunmuştur. AFA ile elde edilen faktörler aşağıdaki gibi isimlendirilmişlerdir:

F1: “İlgisizlik” adı verilen bu faktör bireylerin “Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek”, “Bu tür etkinliklere ilgili olmamak”, “Gündelik hayatın akışını bozmak istememek” ve “Bu tür aktivitelere başlamayı sürekli ertelemeyi” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F2: “Tesis-Hizmet-Ulaşım” adı verilen bu faktör bireylerin “Yakın civarımda katılabileceğim aktivitelerin olmaması”, “Aktivitelerin yapılması için tesislerin olmaması”, “Aktivitelerin yapılması için tesislerin yetersiz olması”, “Aktivitelerin yapılabileceği tesislerin kalabalık olması”, “Aktivitelerin yapılabileceği tesislerin kalabalık olması”, “Bana uygun aktivite olmaması”, “Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşımın zaman alması” ve “Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşımın olmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F3: “Yetenek Algısı” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu aktiviteleri sürdürebilecek iradeye sahip değilim”, “Bu aktivitelerden çabuk sıkılacağımı düşünüyorum”, “Bu aktiviteleri hayatıma katmaya hazır değilim”, “Bu aktiviteleri yapacak kadar yetenekli olduğumu düşünmüyorum” ve “Bu aktivitelerin gerektirdiği özellikler kişisel becerilerimle uyuşmuyor” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F4: “Başkaları ve Ailenin Baskısı” adı verilen bu faktör bireylerin “Komşularımdan çekiniyorum/utaniyorum”, “Bu aktivitelere katılmam ailemi çevreye karşı zor durumda bırakabilir”, “Bu aktivitelere katılmam ailem tarafından hoş karşılanmıyor”, “Ailem bu aktivitelere katıl-

mama izin vermiyor” ve “Aile bireylerinden çekiniyorum/utanıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F5: “Birey Psikolojisi” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu aktiviteleri yaşıma uygun bulmuyorum”, “Bu aktiviteleri benim yaşımdaykiler yapmazlar”, “Başkalarının katıldığı ortamlardan mutlu olmamak” ve “Boş zamanlarımı ailem için ayırmak zorunda olmayı” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F6: “Zaman Yetersizliği” adı verilen bu faktör bireylerin “İş/çalışma zamanının yoğun olması” ve “Aile/İş sorumluluklarım nedeniyle aktivitelere zaman ayıramıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F7: “Bilgi Eksikliği” adı verilen bu faktör bireylerin “Aktivitelere nasıl/nerede katılacağını bilmemek” ve “Aktivitelerin yapıldığı yeri öğrenebileceğim kimsenin/yerin olmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F8: “Arkadaş Eksikliği” adı verilen bu faktör bireylerin “Aktivitelere beraber katılacağım arkadaşlarımın zamanının olmaması”, “Aktivitelere beraber katılacağım kimsenin olmaması” ve “Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F9: “Fiziksel Algı ve Sağlık” adı verilen bu faktör bireylerin “Fiziksel yapım bu tür etkinliklere katılmaya uygun değil”, “Fiziksel görüntüm fiziksel aktivitelere katılmama engelliyor”, “Fiziksel engelim nedeniyle bu tür aktivitelere katılamıyorum”, “Bu aktiviteleri yaparken kendime bir şey olacak diye kaygılanıyorum”, “Bu aktiviteler sırasında denge ve koordinasyon sorunu yaşıyorum”, “Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi” ve “Sağlık problemlerimin varlığını” tarifleyen maddelerden oluşur.

F10: “Pahalı Bulmak” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu tür aktiviteleri pahalı buluyorum”, “Bu aktivitelerde kullanılan malzemeler bana göre pahalı” ve “Bu aktivitelere düzenli katılmanın ulaşım maliyeti bana göre pahalı” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F11: “Ailevi Nedenler” adı verilen bu faktör bireylerin “Hasta/Yaşlı/Engelli aile bireyiyle ilgilenme zorunluluğum var”, “Küçük bebeğim olduğu için katılamıyorum” ve “Çocuk okuttuğum için katılamıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

Tablo 3. Madde Korelasyon Değerleri

Maddeler	Faktör Yükleri ve Korelasyon Değerleri										
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11
İlgi1	0.855**	0.273**	0.066	-0.080	0.211**	0.015	0.081	-0.038	0.109	-0.072	-0.091
İlgi2	0.777**	0.227**	0.233**	-0.133*	0.177**	0.053	-0.084	-0.050	0.160*	-0.049	-0.113
İlgi3	0.809**	0.212**	0.142*	-0.154*	0.322**	-0.092	0.151*	0.004	0.002	0.138*	-0.028
İlgi4	0.759**	0.275**	0.002	-0.074	0.095	0.039	-0.023	0.077	-0.007	0.081	-0.125
Tesis1	0.199**	0.792**	-0.001	0.194**	-0.210**	-0.231**	-0.085	0.199**	0.025	-0.039	-0.212**
Tesis2	0.155*	0.814**	0.108	0.039	-0.130*	-0.0281**	0.041	0.266**	0.113	-0.080	-0.150*
Tesis3	0.325**	0.912**	0.140*	0.011	-0.046	-0.187**	-0.049	0.236**	0.115	-0.016	-0.111
Tesis4	0.245**	0.789**	0.280**	-0.212**	-0.114	-0.147*	-0.121	0.219**	0.210**	0.212**	0.033
Tesis5	0.341**	0.803**	0.240**	-0.048	0.160*	-0.273**	0.104	0.327**	0.228**	-0.113	-0.009
Tesis6	0.158*	0.759**	0.167*	0.190**	0.036	-0.122	0.021	0.264**	0.063	0.009	-0.047
Tesis7	0.333**	0.858**	0.105	0.069	0.012	-0.160*	-0.005	0.259**	0.155*	0.060	-0.145*
Yetenek1	0.088	0.212**	0.813**	-0.283**	0.332**	0.036	0.203**	0.362**	0.349**	0.179**	0.301**
Yetenek2	0.029	0.121	0.890**	-0.353**	0.456**	0.116	0.143*	0.498**	0.438**	0.180**	0.248**
Yetenek3	0.150*	0.123	0.757**	-0.440**	0.467**	0.078	-0.029	0.359**	0.526**	0.235**	0.282**
Yetenek4	0.143*	0.151*	0.882**	-0.273**	0.399**	0.084	0.073	0.422**	0.526**	0.205**	0.344**
Yetenek5	0.152*	0.156*	0.855**	-0.446**	0.351**	0.170**	0.061	0.477**	0.548**	0.287**	0.271**

Baş/aile1	-0.126	0.032	-0.411**	0.828**	-0.372**	-0.200**	-0.127	-0.242**	-0.500**	-0.356**	-0.333**
Baş/aile2	-0.172**	0.007	-0.290**	0.844**	-0.273**	-0.207**	-0.174**	-0.127	-0.290**	-0.401**	-0.306**
Baş/aile3	-0.047	0.009	-0.336**	0.856**	-0.354**	-0.196**	-0.148*	-0.273**	-0.439**	-0.456**	-0.271**
Baş/aile4	-0.124	0.078	-0.437**	0.885**	-0.409**	-0.218**	-0.149*	-0.262**	-0.487**	-0.489**	-0.432**
Baş/aile5	-0.123	0.042	-0.360**	0.879**	-0.290**	-0.189**	-0.127	-0.227**	-0.453**	-0.446**	-0.342**
Psiko1	0.248**	0.062	0.486**	-0.243**	0.847**	0.022	0.128	0.263**	0.378**	-0.055	0.068
Psiko2	0.182**	-0.072	0.453**	-0.426**	0.907**	0.041	0.239**	0.206**	0.269**	0.009	0.142*
Psiko3	0.236**	-0.010	0.364**	-0.278**	0.819**	-0.015	0.223**	0.361**	0.272**	0.041	0.026
Psiko4	0.147*	-0.134*	0.247**	-0.341**	0.674**	0.400**	0.171**	0.159*	0.230**	0.266**	0.393**
Zaman1	0.029	-0.149*	0.035	-0.111	0.099	0.924**	-0.258**	0.073	0.007	0.100	0.074
Zaman2	0.023	-0.306**	0.181**	-0.331**	0.163*	0.905**	-0.139*	0.071	0.205**	0.383**	0.326**
Bilgi1	0.013	-0.192**	0.012	-0.154*	0.225**	-0.049	0.849**	0.087	-0.062	-0.099	-0.027
Bilgi2	0.057	0.159*	0.170**	-0.134*	0.176**	-0.323**	0.859**	0.261**	0.134*	0.057	-0.050
Ark1	0.100	0.252**	0.375**	-0.098	0.423**	-0.079	0.253**	0.807**	0.294**	-0.030	-0.009
Ark2	-0.055	0.245**	0.435**	-0.302**	0.172**	0.149*	0.114	0.894**	0.447**	0.166*	0.142*
Ark3	-0.056	0.297**	0.485**	-0.290**	0.171**	0.142*	0.154*	0.863**	0.425**	0.208**	0.169*
Fizik1	0.035	0.100	0.559**	-0.515**	0.296**	0.165*	0.020	0.363**	0.779**	0.375**	0.246**
Fizik2	0.204**	0.216**	0.406**	-0.296**	0.460**	-0.045	0.135*	0.366**	0.818**	0.067	0.167*
Fizik3	0.070	0.164*	0.525**	-0.479**	0.305**	0.097	0.025	0.352**	0.919**	0.295**	0.332**
Fizik4	0.061	0.077	0.441**	-0.379**	0.264**	0.141*	-0.061	0.466**	0.836**	0.286**	0.257**
Fizik5	0.043	0.160*	0.559**	-0.477**	0.336**	0.082	-0.014	0.393**	0.924**	0.299**	0.330**
Fizik6	0.048	0.136*	0.456**	-0.508**	0.281**	0.112	0.108	0.421**	0.863**	0.298**	0.279**
Fizik7	0.031	0.119	0.472**	-0.395**	0.205**	0.106	0.041	0.356**	0.869**	0.217**	0.322**
Pahalı1	-0.002	0.038	0.238**	-0.472**	0.079	0.211**	-0.008	0.101	0.239**	0.961**	0.442**
Pahalı2	0.065	-0.012	0.256**	-0.529**	0.112	0.288**	0.014	0.148*	0.331**	0.941**	0.470**
Pahalı3	0.026	-0.007	0.243**	-0.425**	0.044	0.233**	-0.073	0.121	0.301**	0.948**	0.492**
Aile1	-0.019	-0.163*	0.190**	-0.319**	0.255**	0.271**	-0.107	0.145*	0.252**	0.286**	0.740**
Aile2	-0.117	0.084	0.369**	-0.288**	0.035	-0.028	0.036	0.099	0.276**	0.355**	0.761**
Aile3	-0.124	-0.185**	0.265**	-0.333**	0.190**	0.268**	-0.045	0.040	0.248**	0.522**	0.893**

*p<0.05, ** p<0.01

Tablo 4. Ölçek Alt Boyut ve Maddeleri

Boyut	Madde Numarası	Madde
İlgisizlik	İlgi1	Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmedim
	İlgi2	Bu tür etkinliklere ilgi duymam
	İlgi3	Gündelik hayatın akışımı bozmak istemiyorum
	İlgi4	Bu tür aktivitelere başlamayı sürekli ertelerim
Tesis-Hizmet-Ulaşım	Tesis1	Yakın civarımda katılabileceğim aktiviteler yok
	Tesis2	Aktivitelerin yapılması için tesisler yok
	Tesis3	Aktivitelerin yapılması için tesislerin yetersiz
	Tesis4	Aktivitelerin yapılabileceği tesisleri kalabalık
	Tesis5	Bana uygun aktivite yok
	Tesis6	Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım zaman alıyor
	Tesis7	Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım yok
Yetenek Algısı	Yetenek1	Bu aktiviteleri sürdürebilecek iradeye sahip değilim.
	Yetenek2	Bu aktivitelerden çabuk sıkılacağımı düşünüyorum.
	Yetenek3	Bu aktiviteleri hayatıma katmaya hazır değilim.

	Yetenek4	Bu aktiviteleri yapacak kadar yetenekli olduğumu düşünmüyorum.
	Yetenek5	Bu aktivitelerin gerektirdiği özellikler kişisel becerilerimle uyuşmuyor.
Başkalarının ve Ailenin Baskısı	Baş/aile1	Komşularımdan çekiniyorum/utaniyorum
	Baş/aile2	Bu aktivitelere katılmam ailemi çevreye karşı zor durumda bırakabilir
	Baş/aile3	Bu aktivitelere katılmam ailem tarafından hoş karşılanmıyor
	Baş/aile4	Ailem bu aktivitelere katılmama izin vermiyor
	Baş/aile5	Aile bireylerinden çekiniyorum / utaniyorum
Birey Psikolojisi	Psiko1	Bu aktiviteleri yaşıma uygun bulmuyorum
	Psiko2	Bu aktiviteleri benim yaşındakiler yapmazlar
	Psiko3	Başkalarının katıldığı ortamlardan mutlu olmuyorum
	Psiko4	Boş zamanlarımı ailem için ayırmak zorunda kalıyorum
Zaman Yetersizliği	Zaman1	İş/çalışma zamanım yoğundur
	Zaman2	Aile/İş sorumluluklarım nedeniyle aktivitelere zaman ayıramıyorum.
Bilgi Eksikliği	Bilgi1	Aktivitelere nasıl/nerede katılacağını bilmiyorum
	Bilgi2	Aktivitelerin yapıldığı yeri öğrenebileceğim kimsenin/yerin olmaması
Arkadaş Eksikliği	Ark1	Aktivitelere beraber katılacağım arkadaşlarımdan zamanı yok
	Ark2	Aktivitelere beraber katılacağım kimse yok
	Ark3	Arkadaşlarımdan bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmıyor
Fiziksel Algı ve Sağlık	Fizik1	Fiziksel yapım bu tür etkinliklere katılmaya uygun değil
	Fizik2	Fiziksel görüntüm fiziksel aktivitelere katılmamı engelliyor
	Fizik3	Fiziksel engelim nedeniyle bu tür aktivitelere katılmıyorum
	Fizik4	Bu aktiviteleri yaparken kendime bir şey olacak diye kaygılanıyorum
	Fizik5	Bu aktiviteler sırasında denge ve koordinasyon sorunu yaşıyorum.
	Fizik6	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi
	Fizik7	Sağlık problemlerimin varlığı
Pahalı Bulmak1	Pahalı1	Bu tür aktiviteleri pahalı buluyorum.
	Pahalı2	Bu aktivitelerde kullanılan malzemeler bana göre pahalı
	Pahalı3	Bu aktivitelere düzenli katılmamın ulaşım maliyeti bana göre pahalı
Ailevi Nedenler1	Aile1	Hasta/Yaşlı/Engelli aile bireyiyle ilgilenme zorunluluğum var
	Aile2	Küçük bebeğim olduğu için katılmıyorum
	Aile3	Çocuk okuttuğum için katılmıyorum

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı köyde yaşayan bireylerin hayatındaki serbest zaman kısıtlayıcılarını belirlemek için geliştirilen “Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeği-KREÖ” geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Bu çalışma Antalya iline bağlı Gökçam ve Karatepe köylerinde yürütülmüştür. Her iki köyden araştırmaya dâhil olmak istemiş 18 yaşın üstündeki gönüllü kadın ve erkekler örnekleme dahil edilmiştir. Karatepe köyünden 130 kişi (72 kadın 58 erkek), Gökçam’dan 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) toplam 231 kişi anket çalışmasına dahil olmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların %51.90 (n:120)’ı kadın, %48.10 (111)’u erkektir. Katılımcıların %76.60 (n:177)’ı evli, %23.40 (54)’ı bekârdır. Katılımcıları yaş gruplarına göre incelediğimizde çalışmaya katılan kadınların yaş ortalamaları 35.84±11.26, erkeklerin yaş ortalamaları 36.53±12.91 olarak bulunmuştur. Medeni duruma göre bakıldığında çalışmaya katılan evli bireylerin yaş ortalaması 39.14±10.85, bekâr bireylerin yaş ortalamaları ise 26.46±10.70 olarak bulunmuştur.

Araştırma verilerinin faktör yapısını ortaya çıkarmaya uygunluğunu tespit etmek amacıyla, analizlerin ilk aşamasında KMO ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. KMO testi için yazın incelendiğinde 0.50’den küçük değerler için uygun olmayacağı, 0.50–0.59 arası değerler kötü, 0.60–0.69 arası değerler zayıf, 0.70–0.79 arası değerler orta, 0.80–0.89 arası değerler iyi, 0.90 ve üzeri değerler ise mükemmel olduğu ifade edilmektedir. Elde edilen bulgulara bakıldığında KMO örneklem yeterlilik değerinin 0.798 olduğu görülmektedir. Bu da verilerin faktör

çıkarmak için kullanıma uygun olduğunu göstermiştir.

Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köydeki Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol'ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz'ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği, Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından geliştirilen Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Öcal'ın (2012) geliştirdiği Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği maddelerinden faydalanılmıştır. Her iki çalışmada çalışmanın amacına uygun olmadığı için her üç çalışmada yer alan maddelere ilave olarak başka maddeler de eklenerek 47 maddeden oluşan yeni bir madde havuzu oluşturulmuştur. İki madde Faktör Analizi yapıldığında düşük varyans değerleri verdiği için analizden çıkarılmış ve faktör analizi toplam 45 madde üzerinden yapılmıştır.

Karaküçük ve Gürbüz'ün (2006)'ün uyarlama çalışması olan "*Boş Zaman Engelleri Ölçeği*" incelendiğinde 6 alt boyut 27 maddeden oluştuğu, örneklemi üniversitede eğitim gören öğrencilerin oluşturduğu gözlenmiştir. Yine Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından geliştirilen, örneklem olarak öğretim elemanlarının seçildiği Boş Zaman Engelleri ölçeği alt boyutlarını ve unsurlarını değerlendirdiğimizde uyarlanan boş zaman engelleri ölçeğine ilaveten maddi imkanların sorgulandığı para alt boyutunu ve sosyal ilişkilerin engel olarak tanımlanıp tanımlanmadığını belirlemek için arkadaş eksikliği ve sosyal çevre alt boyutlarının eklendiğini görmekteyiz. KREÖ'den farklı olarak Tesis ve Ulaşım iki farklı faktör olarak değerlendirilmiş, Pahalı Bulmak yerine Para ifadesi, Zaman yetersizliği yerine ise Zaman ifadesi ile tanımlanmıştır. KREÖ'de olmayan tek alt boyut Kentsel koşullar olarak ifade edilen maddelerden oluşan faktördür (Gürbüz & Karaküçük 2006).

Öcal (2012)'in geliştirdiği "*Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları (SZFA- K)*" envanterinin alt boyutlarına baktığımızda ise KREÖ'den farklı olarak İrade alt boyutunu görmekteyiz. Bunun haricindeki maddeleri KREÖ ile ilişkilendirmek mümkündür. Gelir alt boyutuna eşdeğer Pahalı bulma, Sosyal çevre alt boyutuna eşdeğer Arkadaş eksikliği, Aile alt boyutuna eşdeğer Aile ve Başkalarının baskısı ve Yetenek Algısı alt boyutuna eşdeğer Fiziksel algı ve sağlık alt boyutu tanımlanmıştır (Öcal 2012, 50-60).

Faydalanılan rekreasyon engellerini tanımlayan ölçeğin üçü de il merkezlerinde, rekreatif etkinliğe ulaşımına daha elverişli ortamlarda ve rekreasyon, fiziksel aktivite veya sağlık bilincinde akademisyenler, idareciler veya öğrenci örneklem grupları ile geliştirilmiştir. Ancak bu çalışmada söz konusu olan örneklem grubu tanımlanan engel faktörlerinden farklı olarak çevresel ve yapısal olarak farklılık gösterdiğinden köyde yaşayan bireylerin rekreasyonel kısıtlayıcılarını tanımlamaya yönelik bir ölçek ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Çalışma her iki ölçekte tanımlanan engel temaları ile benzerlik göstermesinin yanı sıra köy kavramı ve yaşamının getirdiği köyün sosyolojik ve yapısal özellikler ile bağdaşan alt boyutları da tanımlamıştır. Söz konusu bulgular ve sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda da ölçeğin Karatepe ve Gökçam örneğinde Türk popülasyonu için güvenilir bir ölçek olduğunu söylemek mümkündür.

Yazar Notu

Bu çalışma Nazlı Deniz Yılmaz'ın "*Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam ve Karatepe Köyleri Uygulaması*" isimli Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim dalında yaptığı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir. XV. *International Sport Science Congress, Physical Activity-Sport*, 15-18 Kasım 2017, Aska Hotel, Lara/Antalya, Türkiye'de sözel sunum olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Alexandris K. & Carroll B. (1997). "Demographic Differences in the Perception of Constraints on Recreational Sport Participation Results from a Study in Greece". *Leisure Studies* 16 (1997) 107-125.
- Ardahan F. (2013). "Komşuluk, Farklılığa Hoşgörü ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki, İlişkinin Güçlendirilmesinde Rekreatif Etkinliklerin Önemi". *International Journal of Human Sciences* 10/1 (2013) 1078-1090.
- Ardahan F., Turgut T. & Kalkan A. K. (2016). *Her Yönüyle Rekreasyon*. Ankara 2016.
- Balcı V. (2003). "Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması". *Milli Eğitim Dergisi* 158 (2003) 161-173.
- Gümüş E. (2016). "Ünite: 7". *Türkiye'de Yerleşme Açıköğretim Fakültesi Ders Kitabı* (2016) 90-92.
- Gürbüz B. & Karaküçük S. (2007). "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 12 (2007) 3-10.
- Kaiser H. (1974). "An Index of factor simplicity". *Psychometrika* 39 (1974) 31-36.
- Karaküçük S. & Gürbüz B. (2006). "The Reliability and Validity of the Turkish Version of 'Leisure Constraints Questionnaire'". *9th International Sport Sciences Congress, Congress Proceedings Book*.
- Koçak S. (2005). "Perceived Barriers to Exercise Among University Members". *Journal of the International Council for Health Physical Education, Recreation, Spor And Dance* (2005) 34-36.
- Ozankaya Ö. (1987). Köyde Toplumsal Yapı Ve Siyasal Kültür (1987) 32-40.
- Öcal K. (2012). "Ölçek Geliştirme: Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları (SZFA-K)". *Hacettepe J. of Sport Sciences* 23/2 (2012) 50-60.
- Özışık Y. (1988). *Kara Harp Okulu Öğretim Elemanlarının Rekreasyon Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara 1988.
- Shinew K. J., Floyd M. F. & Parry D. (2004). "Understanding the Relationship Between Race and Leisure Activities and Constraints: Exploring an Alternative Frame Work". *Leisure Sciences* (2004) 181-199.
- Zorba E., Cerit E., Gümüşdağ H. & Evli M. (2013). "Rekreasyon Bölümlerinin Tercih Edilme Nedenleri ve Bölüm Öğrencilerinin Beklentilerinin Araştırılması". *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi* (2013) 1-14.